

หนังสือชุด ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ

How to Inspire Students

การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 5

(แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับสามเณร อายุ 11-14 ปี)

ให้ความรัก นำความรู้ ไปสู่ใจผู้เรียน

อภิชา แดงจำรูญ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อภิชา แดงจำรูญ.

การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 5 แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับสามเณร (อายุ 11-14 ปี).—

กรุงเทพฯ : [ม.ป.ท.], 2567.

165 หน้า.— (ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ).

1. กิจกรรมการเรียนการสอน. 2. สามเณร. I. อภิชา บุญเหลือ, ผู้วาดภาพประกอบ. II. ชื่อเรื่อง.

371.3

ISBN 978-616-616-570-8

ออกแบบปก
ติดต่อผู้เขียน

คุณภารดา บุญเหลือ และรองศาสตราจารย์ ดร.อภิชา แดงจำรูญ

ImteacModel@gmail.com (แหล่งเรียนรู้ Youtube ช่อง IMTEAC Model)

1. อภิชา แดงจำรูญ. (2564) *การส่งเสริมสุขภาพผู้เรียน*. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2. อภิชา แดงจำรูญ. (2564) *ทักษะชีวิต*. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
3. อภิชา แดงจำรูญ. (2564). *จัดอบรมอย่างไรให้โดนใจ*. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
4. อภิชา แดงจำรูญ. (2564). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ตอนตะลุยด่านมหาสนุก*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
5. อภิชา แดงจำรูญ. (2564). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ตอนตะลุยด่านมหัศจรรย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
6. อภิชา แดงจำรูญ. (2564). *How to Inspire Students การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 1*. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
7. อภิชา แดงจำรูญ. (2564). *How to Inspire Students การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 2*. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
8. อภิชา แดงจำรูญ. (2567). *How to Inspire Students การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 3 (ดินแดนมหัศจรรย์ใต้ท้องทะเล)*. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
9. อภิชา แดงจำรูญ. (2567). *How to Inspire Students การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 4 (ดินแดนมหัศจรรย์ใต้ท้องทะเล)*. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
10. อภิชา แดงจำรูญ. (2567). *How to Inspire Students การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 5 (แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับสามเณร อายุ 11-14 ปี)*. หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คำนิยม

เมื่อเห็นหนังสือชุดนี้ที่มีชื่อว่า **"ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ"** รู้สึกสะดุดตาที่คำว่า **"แรงบันดาลใจ"** คำนี้เป็นคำที่พูดและใช้กันอย่างกว้างขวางเป็นคำที่ทุกคนยอมรับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากแรงบันดาลใจสามารถผลักดันบุคคลให้สามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่ต้องการได้ แรงบันดาลใจเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการแต่ผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นได้นั้นกลับมีไม่มาก เนื่องจากไม่รู้วิธีการว่าควรจะทำอย่างไร อีกทั้งมีหนังสือ/ข้อมูลที่ทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำนี้ไม่มากนัก หนังสือของ ดร.อภิชา แสงจำรูญ ชุดนี้ ช่วยตอบโจทย์ความต้องการของผู้สนใจทั่วไป โดยเฉพาะครูผู้ต้องการก้าวสู่ความเป็นครูคุณภาพในระดับเยี่ยมยอด ดังคำกล่าวที่ว่า

"The mediocre teacher -- Tells

The good teacher-Explains

The superior teacher--Demonstrates

The great teacher-Inspires"

หนังสือชุดครูผู้สร้างแรงบันดาลใจชุดนี้จึงเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญสำหรับครูทุกคน ที่มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้แก่ศิษย์ของตน เป็นหนังสือที่มีได้กล่าวถึงแรงบันดาลใจในเชิงแนวคิดเท่านั้น แต่ได้ขยายความและให้ตัวอย่างที่เห็นเป็นรูปธรรม/การกระทำที่ชัดเจน อีกทั้งตัวอย่างที่ให้ล้วนมาจากการปฏิบัติจริงในบริบทที่เป็นไทย รวมทั้งได้ผ่านการทดสอบตามกระบวนการวิจัยมาแล้วว่าได้ผลจริง จึงมีความน่าเชื่อถือและยอมรับ ได้ จึงนับได้ว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับครูไทยและผู้เรียนไทยอย่างแท้จริง

จากผลงานที่มีคุณภาพดังกล่าว จึงขอชื่นชม ดร.อภิชา แดงจำรูญ ในฐานะครูผู้ให้ความรักความเมตตาแก่ศิษย์ มีความอดทนเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อในการช่วยให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

ขอชื่นชม ดร.อภิชา แดงจำรูญ ในฐานะนักวิชาการผู้มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และใช้ความสามารถของตนเพื่อประโยชน์แก่สังคม

ขอชื่นชม ดร.อภิชา แดงจำรูญ ในฐานะนักวิจัยที่ให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดทำให้สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่สร้างความก้าวหน้าทางวิชาการด้านการศึกษา

ผู้เขียนในฐานะนักวิชาการคนหนึ่งขอแสดงความชื่นชมยินดีกับผลงานของดร.อภิชา แดงจำรูญ และขอสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตผลงานดี ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทไทยเช่นนี้อีกมาก ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป และขอให้ผลงานของอาจารย์จงเป็นแรงบันดาลใจให้ครู นักวิชาการ และนักวิจัยอีกจำนวนมาก เกิดพลังในการผลิตผลงานที่มีคุณภาพออกสู่สังคมเพื่อประโยชน์ในวงกว้างต่อไป

ด้วยความปรารถนาดี

ทิศนา แหมมณี

ราชบัณฑิต ประเภทวิชาศึกษาศาสตร์

ขอขอบคุณคำนิยามจากท่านอาจารย์ ...รองศาสตราจารย์ ดร.ทิศนา แหมมณี
ราชบัณฑิต ประเภทวิชาศึกษาศาสตร์

เกริ่นนำ “How to Inspire Students การสอนทักษะชีวิตผู้เรียน เล่ม 5”

How to Inspire Students เล่ม 5 เป็นภาคต่อจากหนังสือทักษะชีวิต และ How to Inspire Students เล่ม 1-เล่ม 4 ที่ให้ความสำคัญกับความรู้สึกละเอียดของผู้เรียน การให้ความรู้สึกลำนำความรู้ (Affective Education) “การให้ความรัก นำความรู้ ไปสู่ใจผู้เรียน” เช่นเดียวกับแนวคิดของ OECD (องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในลักษณะ Affective Education ซึ่งสอดคล้องกับการสอนทักษะชีวิตผ่านวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองด้วย IMTEAC ที่ส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียน

สำหรับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์หนังสือ How to Inspire Students เล่ม 1-เล่ม 4 โดยย่อ คือ การได้รับแรงบันดาลใจจากครูผู้สร้างแรงบันดาลใจทางธรรมและทางวิชาชีพครู รวมถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญกับความรู้สึกละเอียด คุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน การสร้างการมีส่วนร่วม บรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งประสบการณ์ในอดีตของผู้เขียนเป็นพลัง...นำสู่การสื่อสารเพื่อส่งเสริมพลังแห่งการเรียนรู้ ความสุข ความภาคภูมิใจให้กับผู้เรียนโดยผู้เขียนขอเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมขับเคลื่อนสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมอุดมปัญญา...ผ่านการโคชนแนวทาง การแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและท่านผู้อ่าน เพื่อเหนี่ยวนำพลังความคิด พลังปัญญาในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ แล้วส่งเสริมการสอนทักษะชีวิตผ่านวิชาให้กับนักเรียน/ผู้เรียน รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ (หัวใจสำคัญของการสอนในชั้นเรียนและการสอนออนไลน์ คือ กิจกรรมการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ การใช้ศาสตร์การสอน + จิตวิทยา ผสมกับการนำเสนอวัฒนธรรมเทคโนโลยี ที่เป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้

นอกจากนี้ข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินหนังสือ “ทักษะชีวิต” ท่านให้ข้อคิดเห็นว่า “ลีลาการนำเสนอด้วยการถามคำถามนำให้คิดดีมาก หากมีการพิมพ์ครั้งต่อไป เสนอให้เพิ่มตัวอย่างจากมุมมองของนักเรียน/ผู้เรียน จะช่วยให้ผู้สอนมีแรงบันดาลใจมากขึ้นและเปลี่ยนตัวอย่างให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ได้ตลอดเวลา ต้องจัดพิมพ์ edition ใหม่ต่อ ๆ ไป เพราะเป็นประโยชน์ อ่านแล้วมีความสุข, เนื้อหาของหนังสือเป็นก้าวใหม่ที่อาจเปลี่ยนวิธีสอนของครูในประเทศไทยและอาจทำให้การพัฒนาด้านการศึกษาของไทยดีขึ้น เพราะหนังสือมุ่งเน้นจากตัวตน (Self) เป็นหลัก ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาของมนุษย์ ซึ่งผ่านกระบวนการการเรียนรู้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ยิ่งนำไปใช้ในชั้นวัยที่น้อยมากเท่าใด ก็จะทำให้เยาวชน (ผู้เรียน) ได้รับการพัฒนาด้าน Affective Education ตั้งแต่เยาว์วัย และจะนำไปสู่การเป็นคนที่ดีเต็มในตนเอง” จากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้น เป็นแรงบันดาลใจสู่การสร้างสรรค์ How to Inspire Students เล่ม 1- เล่ม 5

โดย How to Inspire Students เล่มที่ 5 นี้เป็นการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมที่เน้น Affective Education ด้วย IMTEAC Model ถวายแด่คณะสงฆ์ ศูนย์อบรมเยาวชนในส่วนภูมิภาค โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน (อายุ 11-14 ปี) ระหว่างวันที่ 1-20 เมษายน พ.ศ.2567 สำหรับเยาวชนเพศชายที่มีอายุระหว่าง 11-14 ปี

สารบัญ

คำนิยม	3
เกริ่นนำ	5
ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ	8
ตารางกิจกรรม	15
ความเป็นมา	16
กิจกรรมวันที่ 1 ลงทะเบียน	25
กิจกรรมวันที่ 2	34
กิจกรรมวันที่ 3	42
กิจกรรมวันที่ 4	49
กิจกรรมวันที่ 5	55
กิจกรรมวันที่ 6-7	61
กิจกรรมวันที่ 8	62
กิจกรรมวันที่ 9	67
กิจกรรมวันที่ 10	72
กิจกรรมวันที่ 11	73
กิจกรรมวันที่ 12	82
กิจกรรมวันที่ 13	89
กิจกรรมวันที่ 14	96
กิจกรรมวันที่ 15	102
กิจกรรมวันที่ 16	110
กิจกรรมวันที่ 17	119
กิจกรรมวันที่ 18	130
กิจกรรมวันที่ 19	138
แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	148
รายการอ้างอิง	150

ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ

Affective Education การจัดการศึกษาที่เน้นความรู้สึกเป็นตัวนำความรู้ หรือให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้สึกนำความรู้

William Arthur Ward

BrainyQuote. (n.d.)

The mediocre teacher tells.

The good teacher explains.

The superior teacher demonstrates.

The great teacher inspires.

ครูปรกติทั่วไปได้แค่บอกเล่า

ครูที่ดีทำหน้าที่อธิบาย

ครูที่เหนือกว่าใช้วิธีแสดงให้เห็น

ส่วนครูที่ยิ่งใหญ่นั้นสร้างแรงบันดาลใจ

Bloom แบ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็น 3 ด้านคือ 1) ด้านพุทธิพิสัย 2) ด้านจิตพิสัย และ 3) ด้านทักษะพิสัย (จำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษา. เรียกว่า Bloom's Taxonomy of Learning)

Bloom's Taxonomy (Tanzela Bashir, 2022)

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มปป.) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ตามที่ Bloom ได้กล่าว คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม ไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติหรือสัญชาตญาณ วุฒิภาวะ หรือความบังเอิญ พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเป็นการเรียนรู้ขึ้น หากเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ หากบุคคลเกิดการเรียนรู้จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ

3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่บุคคล ได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความสนใจ ด้วยแล้ว ได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จึงทำให้เกิดทักษะและความชำนาญมากขึ้น เช่น การใช้มือ การใช้ร่างกาย เป็นต้น

ดังนั้น การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย **Affective** ที่เน้นความรู้สึก จิตใจ คุณค่าความสำคัญ คุณลักษณะภายใน ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ มักใช้ความรู้สึกนำ เช่น การให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสำคัญของสิ่งนั้น การกระทำนั้น ๆ ด้วยเรื่องราว (Story) พุทธประวัติ นิทาน เพลง ภาพ ฯลฯ ที่สร้างแรงบันดาลใจ

ส่วนด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) เน้นกระบวนการทางความรู้และกระบวนการปัญญา โดยการเรียนรู้ใด ๆ แม้แต่เด็กเล็ก ผู้สอน/วิทยากรสามารถออกแบบกิจกรรมที่พัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงได้ด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์/คิดสร้างสรรค์ และประเมินค่า

การเรียนรู้ใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน เน้นที่ **Affective** นำ Cognitive (ความรู้สึกนำความรู้ เป็นการเน้นเนื้อหาผ่านความรู้สึก เป็นการเน้นเนื้อหาผ่านกิจกรรม แทนการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่อดีตเน้นการท่องจำเนื้อหาแบบอัดแน่น หรือยัดเยียดเนื้อหา)

การเป็นครูผู้สร้างแรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ คือ การเน้นคุณค่า ความสำคัญ ความรู้สึก จิตใจผู้เรียน เป็นการเน้นเนื้อหาผ่านการเล่า เรื่องราว Story, Case Study เรื่องราวที่สร้างแรงบันดาลใจ การเปลี่ยนแปลงความรู้สึก จิตใจ ไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การกระทำ ล้วนเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับผู้เรียน

ดังนั้น การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจสู่การเปลี่ยนแปลงความคิด คำพูด การกระทำ พฤติกรรม ไปสู่การพัฒนาเป็นนิสัยที่ดีงามนั้น

1. การออกแบบจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้น Affective นำ Cognitive
2. ในส่วนของ Cognitive ขอให้เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูง (วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า แทนระดับพื้นฐาน คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ)

3. หลักการสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างการมีส่วนร่วม การสร้างปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวก การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด ความรู้ ความรู้สึก หรือประสบการณ์ จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

4. การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านกิจกรรม Active Learning ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้น ขอให้สลับโหมดจากการเป็นผู้บอก ผู้ส่ง ผู้สอนเป็นโหมดผู้ตั้งคำถามปลายเปิดที่น่าสนใจ และที่สำคัญอีกประการ คือ สลับโหมดผู้เรียนที่เดิมเป็นเพียงผู้รับความรู้หรือผู้ฟัง ให้เป็นผู้สร้างสรรค์ความรู้ ด้วยการเปิดโอกาสให้พวกเขาได้ร่วมสะท้อนความคิด ความรู้ ความรู้สึก หรือประสบการณ์

ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจนั้นให้ความสำคัญกับความรู้สึกละเอียดของนักเรียน รวมถึงการเคารพศักดิ์ศรี คุณค่า ความเป็นมนุษย์ของนักเรียน ดังนั้น คำที่ควรละและงดเว้นเพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก ได้แก่ การหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสาร รวมถึงหลีกเลี่ยงการปฏิบัติสิ่งเหล่านี้

1. ห้าม
2. ต้อง
3. อย่า
4. ปลอบใจหรือตัดรำคาญ ด้วยคำว่า “ไม่เป็นไร”
5. ทำไม (ยกเว้นกรณีถามเพื่อกระตุ้นความใฝ่รู้)
6. การตัดสินผู้เรียนและผลงานผู้เรียนว่า “ผิด/ ผิดพลาด”
7. จุกต้อย
8. ควร/ต้องปรับปรุง
9. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคคล

10. ดู ว่า ต่า ตะคอก ใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบด้วยน้ำเสียง คำพูด สีหน้า แววตา ภาษากาย การลงโทษผู้เรียนให้รู้สึกเสียหน้า เสียใจ เสียความรู้สึก เสีย Self การใช้ความรุนแรงทางกาย

11. แปลงการบอก การสั่ง การสอน ให้เป็นการตั้งคำถามปลายเปิดที่น่าสนใจ ทำท่าย หรือใช้การบิวต์สร้างแรงบันดาลใจผ่านเรื่องราว/สตอรี่ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสำคัญ ตามหลักการของการเป็นครูผู้สร้างแรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่

12. ผู้เรียนในปัจจุบันอยู่ท่ามกลางเกม ความสนุก และความบันเทิงทุกรูปแบบ ดังนั้น การเรียนรู้ในพุทธศักราชใหม่...โลกดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ จึงไม่สามารถใช้วิธีการสอน วิธีการสื่อสารแบบ ดั้งเดิมกับผู้เรียนได้อีกต่อไป จึงควรเลือกใช้หรือสร้างสรรค์วิธีการสื่อสารที่สร้างแรงบันดาลใจ รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้ (วิชาทางโลก วิชาชีวิต ธรรมะ) ให้เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ

การเลือกวิธีการสื่อสาร วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้ากับธรรมชาติผู้เรียน ความสนใจความต้องการ ความรู้พื้นฐานเดิม ผสานการตะล่อม โน้มน้าว การบิวต์ การสร้างแรงบันดาลใจ การใช้ความสนุกเป็นตัวนำ การใช้แรงจูงใจภายในเป็นตัวขับเคลื่อนการเรียนรู้ที่สำคัญ ยังผลให้ความรู้ (ทางโลกและทางธรรม) สัมผัสใจ ซึมซับ และคงอยู่ในใจของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง

Affective Education อย่างที่ครูฟินแลนด์ดำเนินการอยู่นั้น สอดคล้องกับการเป็นครูผู้สร้างแรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ตลอดหลายทศวรรษ

How we do school Finland : Ep 1 What's so Special ?

(Lien Foundation, 2018) <https://youtu.be/aheDzMrKuEM>

ส่วน IMTEAC Model เป็นรูปแบบหนึ่งที่เน้นความรู้สึกรู้สึกนำความรู้ (Affective Education) ส่งเสริมทักษะชีวิต คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก 6 ด้าน (ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองนั้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เทคโนโลยี ปฏิสัมพันธ์ ความรู้เพื่อการจัดการความรู้ ผู้สอน กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียน การประเมินผล) และ 6 ขั้นตอนของ IMTEAC Model ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียนรู้ เบื้องต้นผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดี อารมณ์ดี เบิกบาน แจ่มใส โดยอาจสำรวจปัญหา เคลียร์ใจหรือความรู้สึกด้านลบที่เขามีต่อตนเอง วิชา ผู้สอน หรือประเด็นปัญหาให้เป็นไปในเชิงบวก เพื่อให้เขารู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ เกิดความพร้อมที่จะสนทนา/เรียนรู้ แล้วจึงไปสู่**ขั้นตอนที่ 2 สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้** เป็นการโค้ช ไกด์ ทะลอมด้วยการตั้งคำถาม ยกตัวอย่าง เชื่อมโยง เปรียบเทียบ ขยายความเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสำคัญของเหตุการณ์ สถานการณ์ ประเด็นนั้น ๆ ที่มีต่อตนเอง หรือคุณค่าที่จะเกิดขึ้นกับตัวเขาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงการให้กำลังใจ ให้การชื่นชมถึงเอกลักษณ์เฉพาะของผู้เรียน เชียร์อุป ชื่นชม ให้เขาตระหนักรู้เห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการใช้เชลล์ฟที่แข็งแรง เชื่อมเชลล์ฟที่อ่อนแอ

จากนั้นเชื่อมโยงเข้าสู่ขั้นตอนที่ 3 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์เดิม เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเพื่อเติมเต็มความภาคภูมิใจที่ลึกซึ้ง ด้วยการให้เขาย้อนมองเหตุการณ์ในอดีตที่เขาภาคภูมิใจ หรือความสามารถ ความดี ความเก่ง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สิ่งดี ๆ ที่เขาพัฒนามาถึงวันนี้...หากย้อนกลับไปมองยังจุดตั้งต้นของตนเองในอดีตนั้นน่าภูมิใจมากเพียงใด เพื่อให้ผู้เรียนมีเซล์ฟที่เข้มแข็ง เห็นคุณค่าความสำคัญของตนเอง ส่วนในกรณีเรื่องราวที่เล่าเป็นเหตุการณ์ด้านลบ นั่นก็เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่า ทำให้เราย้อนกลับมาทำความเข้าใจเรื่องราวในอดีต ยอมรับความรู้สึกที่เกิดขึ้น เข้าใจเหตุและผลของการกระทำของทั้งตัวเราและผู้อื่น ความรู้สึกด้านลบจึงส่งผลกระทบเชิงบวก คือ 1) เป็นการคลายปมในอดีต 2) สมานแผลใจเพื่อก้าวต่อไปได้อย่างงดงาม 3) ทำให้เราเข้าใจ เรียนรู้ และเติบโต ในขั้นตอนที่ 3 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์เดิม ประหนึ่งหนอนผีเสื้อหรือดักแด้ตัวน้อย ที่ Transformation เป็นผีเสื้อที่งดงาม บอบินไปในโลกกว้างอย่างเสรี แล้วจึงไปสู่ขั้นตอนที่ 4 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่ เป็นการทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน เป็นการวิเคราะห์สาเหตุเพื่อนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาด้วยใจหทัยที่ท้าทาย

จากนั้นนำไปสู่ขั้นตอนที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการต่อยอด สร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาตนเอง หรือนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ เป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงอย่างสร้างสรรค์ แล้วสรุปจบด้วยขั้นตอนที่ 6 ประมวลสรุปผลล้นองค์ความรู้ คือ การสะท้อนความคิด ความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตั้งแต่ต้นจนจบ

โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน (11-14 ปี)

กิจกรรมภาคสาย

กิจกรรมภาคปาย

กิจกรรมภาคค่ำ

1	ลงทะเบียน แบ่งกลุ่ม	ทีม-กิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์	ศีล 10
2	Superhero !	สุขวิมาน (ห้องน้ำ)	บันทึกตสามเณร
3	ศีล ของอยู่ครบ เคารพ ให้เกียรติ	ผ้าที่แสนอบอุ่น (ชุดนาค : ชัก ตาก พับ เก็บ)	สังกัจจสามเณร
4	พระคุณแม่-ชาย ผ้าเหลือง	วิมานสว่างไสว (ปัต กวาด เช็ด ถู)	สาธุสามเณร
5	อานิสส์การบวช	ชุดมหัศจรรย์ 1 (จีวร : ชัก ตาก พับ เก็บ)	วนวาสิตตีสสามเณร
6	พิธีบรรพชา ผูกข้อมค้ำขานนาค/พิธีบรรพชา : 2-5 เม.ย. 2567 (ช่วงปาย-เย็น)		
7	งานบุญวันอาทิตย์		
8	เพศบริสุทธิ์	ชุดมหัศจรรย์ 2 (การครองผ้า)	เรวตสามเณร
9	อานิสส์แห่งบุญ	การครองผ้า	ทัพพสามเณร
10	พิธีตักบาตรฉลองสามเณร (ผูกข้อมฯ : 8-9 เม.ย. ช่วงปาย-เย็น)		
11	มารยาท การขบฉัน	งามกิริยา (อิริยาบถ 4)	ราहुลสามเณร
12	สติและความเพียร	อุปกรณ์เครื่องใช้/รองเท้า	สิวลีสสามเณร
13	ความสะอาด	เพชรพลอย	สุขสามเณร
14	งานบุญวันอาทิตย์ - พิธีสงฆ์หน้าพระประธาน		
15	การจัดการอารมณ์	ห้องนอน	จิตตนคร
16	การตระหนักรู้	ห้องแต่งตัว	จิตตนคร 1
17	การแก้ปัญหา	ห้องทำงาน/ ห้องปฏิบัติธรรม	จิตตนคร 2
18	การสื่อสาร	ลาน/ห้องอาบน้ำ (การสรงน้ำ)	จิตตนคร 3
19	สัมพันธภาพ	ห้องอาหาร	จิตตนคร 4
20	พิธีปิดและลาสิกขา		

หมายเหตุ : อาจสลับกิจกรรม “ก่อน-หลัง” หรืออาจปรับ “ลด-เพิ่ม” จำนวนวันการอบรม หัวข้อธรรม เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับบริบทของโครงการการอบรม ช่วงวัยของเยาวชน ประสบการณ์ของผู้บวช และบริบทหน่วยงาน

ความเป็นมา ...

ณ วันที่ 22 มีนาคม 2567 ห้างสรรพสินค้า ก่อนเริ่มโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน (1-20 เมษายน 2567) ผู้เขียนได้รับโจทย์ที่ทำนายในการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้ที่อายุระหว่าง 11-14 ปี ซึ่งจัดอบรมรวมเป็นรุ่นเดียวกัน โดยก่อนบวชหรือก่อนเข้าพิธีบรรพชานั้นเรียกว่า “นาค” และเมื่อนาคเข้าสู่พิธีบรรพชา เรียกว่า “สามเณร”

ข้อมูลการบรรพชาสามเณรตลอดหลายปีที่ผ่านมา เช่น ปัญหาการปรับตัวในเด็กเล็กที่ไม่เคยแยกห่างจากผู้ปกครอง ปัญหาการกระทบกระทั่งระหว่างเด็กทั้งทางวาจาและทางกาย ปัญหาการกลั่นแกล้ง การล้อเลียน ปัญหาพฤติกรรมของตัวเด็กที่ผู้ปกครองคาดหวังให้การบรรพชาลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (ติดเกม ติดเพื่อน ไม่ตั้งใจเรียน ฯลฯ) ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าสังคมของเด็ก ปัญหาความไม่สะดวกสบายด้านอากาศ อาหาร สถานที่ ปัญหาขาดแรงจูงใจในการบวช (ร่วมโครงการเพราะจำยอมผู้ปกครอง) รวมถึงปัญหาของบุคลากรที่อาจมีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็กไม่มากพอ (ธรรมชาติตามวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก) ทำให้วิธีการสื่อสาร การปฏิบัติกับเด็ก การแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก การฝึกอบรมอาจยึดตามแนวปฏิบัติแบบดั้งเดิม เป็นต้น

โจทย์ที่ทำนาย คือ

1. ทำอย่างไรให้เด็กสามารถปรับตัว ปรับใจให้เข้ากับผู้อื่น (เพื่อนใหม่ พระอาจารย์ พระพี่เลี้ยง) อาหาร กิจกรรม สถานที่ และสิ่งแวดล้อมใหม่ได้อย่างมีความสุข ?
2. ทำอย่างไรให้เด็กที่มีอุปนิสัยที่แตกต่างกันนั้นอยู่ร่วมด้วยกันได้อย่างมีความสุข ?